

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in prazniki — Inserati do 80 petti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inserati davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNOST
LJUBLJANA, Kneževa ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko upravništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred odločilno sejo londonskega odbora:

Zakaj se Italiji tako mudi

**Intervencija v Španiji predstavlja za Italijo ogromno finančno bremo —
Zato hoče čimprej izsiliti zmago in priznanje Francovega režima**

PARIZ, 26. oktobra. br. Danes popoldne se sestane londonski odbor, da nadaljuje razpravo glede umika tujih prostovoljev iz Španije. Na zadnji seji sta bila, kakor znano, predložena dva načrta resolucije, angleški in italijanski, glede katerih pa se niso mogli zediniti, ker je Italija decela spremnila svoje pravtvo stališče. Zato so te načrte poslali vsem v londonskem odboru zastopanim vladam, da zavzamejo svoje stališče. Na podlagi tega bo moral danes londonski odbor sklepati o nadaljnem postopanju.

Klub temu, da so ta odmor od prejšnjega četrtka do danes izkoristili za vsestranska diplomatska pogajanja, da bi izglašili nasprotja, so izgledi za doseg sporazuma malenkostni. Italijanska vlada je odločno odklonila vsake nadaljnje koncesije in vztraja na tem, da morajo biti sklepi odbora soglasni, sicer niso veljavni in obvezni. Ker pa se Rusija odločno protivi temu, da bi priznala režim generala Franca prej, predno ne zapusti zadnja tujih prostovoljev Španskega ozemja, izgleda, da se bo na tem razbil sporazum. Angleška vlada je predlagala, naj bi se v londonskem odboru uvedel večinski princip, tako da bi za primer, da Rusija predloži odkloni, bili sklepi, sprejeti z večino glasov, obvezni za vse člane odbora. O tem je imel Eden snoči dve uri trajajoč razgovor, ki pa je ostal, kakor zatrjujejo poučeni krogi, brez uspeha.

Francija in Anglia sta storili vse, kar sta mogli, da bi premestili nasprotva. Če se bo sporazum kljub temu izjalovil, potem ne bo preostalo nič drugače, kakor pustiti dgodkom prost po pot in se omejiti na zaščito lastnih interesov. To je v nedeljo naglasil tudi francoski ministrski predsednik Chautemps, ki je zelo ostro kritiziral kršenje mednarodnih dogоворov in poudaril, da se bosta Francija in Anglia zatekli v svobodni akciji, če ne bo mogoče doseči splošno obveznega mednarodnega sporazuma glede Španije.

V pariških in londonskih krogih zadnje dni mnogo razpravljajo o zadružju Italije in skušajo raztolmačiti, zakaj hoče sedaj Italija naravnost izsiliti priznanje generala Franca in izvajevati njegovo zmago. Intervencija na Španskem predstavlja za Italijo veliko finančno obremenitev. Vzdrževanje tako dobro plačanih italijanskih vojakov, podčastnikov in častnikov na Španskem zravnega tega pa še vzdrževanje drugih Francovih čet vtori veliko finančno breme za Italijo. Razen tega Italija ni dajala poguma Francu in upor radi upora samega in zato, da bo vojna večno trajala, temveč zato, da bo general Franco zavladal nad Španijo in da bo služil italijanskim ciljem. Napislo gre tudi za to, da se stvar konča prej, kakor bi mogla rdeča vlada dobiti odkoderko ali kakršnokoli podporo. Finančni, pili-

Junaški italijanski prostovoljci

Sant Jean de Luz, 26. oktobra. AA. Zvezdelo se je, da je general Milan Astre, adjutant poglavarja nacionalne Španije, poslal privatno pismo, v katerem se tako izraža o italijanskih legionarjih na Španskem:

Italijanski legionarji si nabirajo vojne lavorike. Obiskal sem jih na fronti med bojem in govoril z njimi tudi v ambulantskih avtomobilih. Njihova moralna je odlična. Govoril sem z nekim ranjencem, čigar obraz je bil v znotri. Samo te je bil mogoče jamčiti francoske in angleške prometne zvezze v Sredozemskem morju. Rim in Berlin ne bi imela niti najmanj protitak politiki. Italijanski in nemški narod se zavedata, da je mir možen samo v obliki fronte proti Moskvi.

Še ena francoska ladja potopljena

Včeraj popoldne je nacionalistično letalo bombardiralo in potopilo francosko patrolno ladjo pri Minorci

Pariz, 26. oktobra. z. Silno razburjenje v vsej francoski javnosti je sinoči izvala vest, da je bil razen na v nedeljo popoldne v bližini Balearov potopljeni francoski trgovski parnik izvršen včeraj še drug napad in sicer na francosko patrolno ladjo št. 91, ki jo je mornariško ministrstvo stavilo na razpolago francoski letalski družbi »Air France«. Ta ladja je oskrbovala letala, ki vozijo na progi Marseille-Alžir, s kurivom. Prvotno je bila nastanjena na Mallorci, odkar pa so sa otok zasedli francove, se je preselili v loko Port Fornelle na otoku Minorci. Včeraj popoldne je neko nacionalistično letalo priletel nad Port Fornelle in vrglo več bomb. Ena bomba je zadeila na krov ladje. Ker je bila na krovu velika zalogabencina in olja za letala, se je ladja takoj vnela in je popolnoma zgorela. Posadka se je s težavo rešila. Več mornarjev je bilo ranjenih, nekateri pa so pri reševanju doobili hude opekline.

Snoči pozno zvečer je zunanjem ministrstvu skupno z vojnim, mornariškim in letalskim ministrstvom izdalo uradno poročilo, ki naglaša, da bo francoska vlada izdala vse potrebne ukrepe, da se točno ugotovi napadalec, nakar bodo izdani nadaljni potrebeni ukrepi. Na kraj napada je bilo poslanih več francoskih vojnih ladij... Poročilo dalje pravi, da bo vladi izdala potrebne ukrepe za zaščito letalske proge Marseille-Alžir. V okolici zunanjega ministrstva izjavlja, da so ponovni napadi na ladje, ki so po nyonski konferenci popolnoma pre-

nehali, zelo poslabšali međunarodni položaj in da to ne bo ostalo brez odmeva na današnji seji londonskega odbora.

Včeraj so se tudi razširile vesti, da je neka nemška ladja napadla angleške vojne ladje ter da je bila nemška ladja nato od angleških podmornic torpedirana in potopljena. Angleško mornariško ministrstvo zatnika vesti, da bi nemško vojno ladjo potopile angleške podmornice. Potopljena ladja je nemška torpilarka »Wilhelm«.

Pariz, 26. oktobra. z. »Petit Parisien« piše o novih piratskih napadih v Sredozemskem morju in pravi, da bo vsa francoska javnost sprejela z največjim zadosejanjem na znanje vse odredbe vlade, ki ščitijo čast francoske zastave. »Peuples piše, da ti napadi zoper kažejo, v kakšni nevarnosti so francoski prometne zvezze in kako važno je, da Balearski otoki ne pridejo pod oblast kake tuje države. »Epoque« piše o novih napadih na Sredozemskem morju in pravi, da so se zgodili ravno po padcu Gijona in pred sejo odbora v Londonu. List se vprašuje, če se ne bo pospeli na ta način pomorska demonstracija angleškega in francoskega brodovja pred Mallorco in Minorco. Ali z včerajšnjimi napadi nikdo ni hotel pospeti te demonstracij? Neki levičarski list piše, da bi zelo rad zvečer po seji odbora objavil te vrstice: »Danes je odbor za nevmešavanje blago premulin v gospodu, previden s točnimi svetovno diplomacije. Zadužnice sta se udeležila tudi Eden in Corbin.«

Rusija izstopi iz londonskega odbora

Če Italija in Nemčija ne odnehata, si bo Rusija pridržala svobodne roke

LONDON, 26. oktobra. z. Snoči so se razširile vesti, da je sovjetski poslanik Majski dobil iz Moskve nalog, naj na današnji seji londonskega odbora sporoči, da Rusija izstopa iz odbora za

nevmešavanje, če se takoj ne izdokliri za popoln umik tujih prostovoljev iz Španije in uvede kontrola, ki bo onemogočila vsako nadaljnje vmešavanje v španske notranje zadeve. Če bo sta Italija in Nemčija tudi na današnji seji vztrajala na svojih zahtevah, potem naj odkloni vsako nadaljnje sodelovanje in izjavi, da si pridružuje Rusija svobodne roke. Današnji listi objavljajo to vest z velikimi naslovki in v komentarjih naglašajo, da pomeni to konec politike nevmešavanja in da bo imel londonski odbor najbrže danes svojo zadnjo sejo.

Olažava za sezonske delavce v Nemčiji

Beograd, 25. oktobra. o. Zvezka delavcev v Murski Soboti je bila obveščena, da je nemška vlada našim sezonskim delavcem v Nemčiji dolovali posiljati odslej svoje prihranke domov v večjem iznosu. Dosej so smeli sezonski delavci posiljati svojim družinam le po 10 mark na mesec. Ta znesek je bil sedaj povisan na 40 mark. Tudi za vse pretekle meseca v tem letu, kolikor so jih prebili v Nemčiji, bodo smeli poslati svojim družinam še po 30 mark. Sezonski delavci je v Nemčiji okrog 3.500 in bo smel vsak izmed njih naknadno poslati svojemu do 1000 do 3500 din.

Borzna poročila.

Carih, 26. oktobra. Beograd 10.— Pariz 14.60, London 21.4775, New York 433.75, Milan 22.85, Amsterdam 239.85, Berlin 174.30, Dunaj 80.30 — 81.75, Praga 15.19, Varska 82.—, Bukarešta 3.25, Bruselj 78.175.

Aljehin : Euwe remis

Haag, 26. okt. AA. Deveta partija med Aljehinom in Euwejem se je končala neodločeno. Stanje po deveti partiji: Aljehin 5 in pol, Euwe 8 in pol.

Odlikovanje dr. Ploja

Beograd, 26. okt. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II, z ukazom kr. namestnika in na predlog predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra je odlikovan z redom sv. Save 1. stopnje dr. Miroslav Ploj, dosedanji podpredsednik senata.

Zaroka grškega prestolonaslednika

Atena, 25. oktobra. d. Grški prestolonaslednik knez Pavle se je zarobil s princem Fridericom Braunschweig-Lineburg.

Atentat v Barceloni

Barcelona, 26. okt. AA. Tiškovni oddelek javne varnosti objavlja, da je bil včeraj popoldne izvršen atentat na gospodarskega svetnika generalisa Comerero. Ko se je bližil svojemu stanovanju, je eksplodirala bomba v uličnem kanalu. Comerera ni bil ranjen, škoda pa je velika. Policia je že na sledi atentatorjem.

Lepa počastitev Masarykovega spomina

Komemoracija za pokojnim presidentom Osvoboditeljem na naši univerzi

Ljubljana, 26. oktobra

Nedvomnost zavesti, da smo mu je obenem poročili za zavestno stvarnost, subjekt mu je točka posebne realitete. Za sanjega postane aktualno vprašanje o stvarni razliki med duhovnim in živim. Nagne se do priznanja osebne stvarnosti. Opozori na razliko med prirodoščasnimi in duhovnimi vedami in trdi, da je ta razlika utemeljena v različnih predmetih. Zgodovina in fizika sta sicer pozitivni vedi, a zgodovina je nauk o človeku. Masaryk tudi opozori na samostojno aktivnost kot bistveno črto človeškega spoznanja. Izkuštu nam daje le dejstva, spoznavamo pa sele tedaj, ko pristopi aktivitetu, ko dejstva tudi razumemo in uredimo. Spoznavanje mu je dejavnost duha, ki je človeku svojstven. Nadalje ga privede dejstvo enotnega sestava vseh različnih znanosti do misli, da mora biti ta enotnost osnovana v osebi, ne pa v predmetih. Duh premosti tudi takšna nasprotja, ki se zde sami čutnosti ne premostitvijo. Točka subjekta je Masaryku točka posebne stvarnosti in zato nastopa proti vsem, ki hočajo razbliniti duhovnost v vsej prikazni. Na vse to ne smemo pozabiti pri njegovem poznejšem delu, kjer sta mu ljubezen, ki se obrača do resničnih ljudi in svoboda, glavni vodnici.

Docent dr. Stanko Gogala nam je original Masarykov lik kot pedagoga. Masarykovo delo ni samo teoretično, je tudi praktično. Kot vodnik pa je tudi vzgojitev. Govori mladini in gradit bodočnost. Je koval na novega češkega značaja in naroda. Njegova pedagogika ni napisana, a vse njegovo življenje nam kaže silo njegovega pedagoškega ustvarjanja. Pedagoško ustvarja kot učitelj in kot politik. Politika mu je etika, in osnovni nauk vseki mora biti v predmetih. Duh premosti tudi takšna nasprotja, ki se zde sami čutnosti ne premostitvijo. Točka subjekta je Masaryku točka posebne stvarnosti in zato nastopa proti vsem, ki hočajo razbliniti duhovnost v vsej prikazni. Na vse to ne smemo pozabiti pri njegovem poznejšem delu, kjer sta mu ljubezen, ki se obrača do resničnih ljudi in svoboda, glavni vodnici.

Lektor dr. Vaclav Burian nam je prikazal Masarykovo delo kot pedagoško. Masarykovo delo ni samo teoretično, je tudi praktično. Kot vodnik pa je tudi vzgojitev. Govori mladini in gradit bodočnost. Je koval na novega češkega značaja in naroda. Njegova pedagogika ni napisana, a vse njegovo življenje nam kaže silo njegovega pedagoškega ustvarjanja. Pedagoško ustvarja kot učitelj in kot politik. Politika mu je etika, in osnovni nauk vseki mora biti v predmetih. Očitno je »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«. Demokracija mu je nujna oblika sožitja, v kateri lahko uspeva humaniteta, a humaniteta je moralnost. Socialni problem rešuje na pedagoški način, smatra ga za vprašanje vseh, ne samo govorov slovjev. Osnovni aksiom vzgojnega dela mu je videti humaniteto. »Spodbujmo svojega otroka. Masaryk živo čuti važnost šole za narod in za državo. Ne zadovoljuje ga predvojna v povojna šola. Reformirana češka šola je plod Masarykovega stremljenja. Odlikana s morebitnostjo, ker je sposoznal, da nas mnogovednost ne bo rešila. Češki soji je dal polno novih smernic, a najvažnejše je, da ni nikoli izgubil vere v človeka. Prežet je vzgojnega optimizma, ki nam je danes tako potreben. Ponovno se sklicamo na staro češko kulturo in je prepričan, da je klic na Slovance klic na človeka.«

Lektor dr. Vaclav Burian nam je prikazal Masaryka kot literarnega kritika. Masaryk je vse svoje življenje gojil literarno kritiko, ker je hotel s tem pospeševati razvoj umetnosti. Smoter mu je pri tem napredoval umetnosti, a naloga mu je odkriti v idejah umetnikov smisel življenja. Ozira se s početka v glavnem na idejo, a kmalu uvidi organično povezanost forme in ideje. Je med prvimi, ki so uveljavili češko literarno kritiko. Odvraca literarno zgodovino od previlejke filozofiranja in estetiziranja. V začetku 20. stoletja mnogo vpliva tudi na jugoslovansko (hrvatsko in slovensko) literarno kritiko in zgodovino. Pomaga preoblikovati češko leposlovno literaturo in dvigne slovenško literarno kritiko na svetovno višino.

Ob sklepnu se je predsednik Filozofskega društva, univ. prof. dr. Fr. Veber zahvalil za udeležbo ter predčital pozdravno brzojavko, ki je bila odposljana ob priliku komemoracije hrverki Osvoboditelja, dr. Adici Masarykovi.

Lahko rečemo, da je snočna komemoracija, ki si je vrnila na akademski tleh v polni meri dosegla svoj namen, ko nam je publikovala lik velikega pokojnika s strani njegovega zmanstvenega delovanja, saj je ostal Masaryk vse svoje življenje, tudi kot politik in državnik, filozof in učitelj svojega naroda.

JUTRI PREMIERA PEVSKEGA FILMA KINO UNION San Francisco

V glavnih vlogah Jeanette Mac Donald in Clark Gable — Grandiozno filmsko delo z najlepšimi pevskimi partijami iz »Travilitec in »Faust«, ki obenem prikazuje potresno katastrofo San Francisca v letu 1906.

Vprašanje spomenika v propilejah neodločeno

Na snočnji seji širšega odbora za postavitev spomenika kralju mučeniku ni prišlo do odločitve

Ljubljana, 26. oktobra.

Ob napetih pozornosti naše javnosti je bila senci zopet sej seširšega odbora za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinjitevni v Ljubljani. Na dnevnem redu je bila ena sama tečka in sicer sklepanje o tem, ali se sprejemajo Plečnikove propileje ali ne. Na sejo so prišli tudi nekateri člani širšega odbora, ki se prejšnjih dveh sej niso udeležili. Pred prehodom na dnevni red se je predsednik senator Ivan Hribar opravičil za svoj neusnovani izpad na zadnji seji širšega odbora, ko je večini članov odčital, da namenoma zavlačujejo delo za postavitev kraljevega spomenika. Izjavil je, da je bil ta očitek povsem neusnovan in da o nobenem članu odbora ne domni, da bi ne gojil iskrene želje, da dobri Ljubljana čim prej dostojen spomenik kralju mučeniku. Odbor je vzel to predsedniško poročilo z zadovoljstvom in znanjem.

Pred prehodom na dnevnem red je prosil za besedilo glavni urednik Jože Zupančič, ki mu je pa predsednik ni dal. Sledilo je poročilo glavnega tajnika dr. Lokarja o položaju po glasovanju na zadnji seji širšega odbora, ko je bil odklonjen prostor na kazenskem vrhu in ko je dobil ožji odbor na log, naj pošte sporazumno s prof. Plečnikom nov prostor za spomenik ter pripravi vse potrebno za razpis natečaja za idejni osnutki likovnega spomenika. Ožji odbor je pa hotel najprej dobiti od širšega odbora odločitev glede Plečnikovih propilej.

V debati je glavni urednik Jože Zupančič izjavil, da ga je Društvo likovnih umetnikov pismeno pooblastilo, da sproži na seji širšega odbora tudi vprašanje na predzadnji seji izrečenih neosnovanih očitkov in izpadov na naslov naših kiparjev in Društva likovnih umetnikov. Ugotovil je, da naši kiparji v svoji izjavi glede Plečnikovega načrta za kraljev spomenik niso nastopali anonimno, temveč je dotično izjavo podpisalo vseh 11 na sestanku navzočih kiparjev. »Jutro« je pridobilo izjavo, ni pa pridobilo njihovih podpisov, ker to ni običaj, če podpisani izrecno tegata ne žele. »Slovenec« pa izjave naših kiparjev ni pripovedal. Na predzadnji seji je glavni tajnik dr. Lokar na podlagi zapisanika ugotovil, da ne drži trditev Društva likovnih umetnikov, da bi bolj objavljen se drugi natečaj za idejni osnutek spomenika. V resnicu so pa prejeli vsi udeleženci natečaja pismeno zagotovilo, da bo razpis širšega odbora načrt glavnega tajnika dr. Lokarja odgovoril na to, da ožji odbor tega dopisa ni poslal, pač ga je pa poslal predsednik razsodilstva, brez vednostno izjega odbora. Glavni urednik Zupančič je izjavil, da se s tem pojasnilom ne more zavoljiti in da zahteva, naj pritrje v zapiski tudi ugotovitev, da je bila izjava Društva likovnih umetnikov glede drugega natečaja točna.

Sledila je debata o Plečnikovih propilejih. Proti propilejem kot takim ni govoril noben, nasprotino, povdarujo se je splošno, da je zasnoval prof. Plečnik v njih monumentalno delo. Pač pa je večina govornikov v debati povdarujoča, da spomenik blagopokojnemu kralju ne spada v antične propileje, ker hočemo postaviti našemu kralju mučeniku tak spomenik, da bo že v roku samem nekaj našega, svojstvenega, da bomo videli našega kralja takega, kakršnega smo poznali. Zlasti lepo je povedal to notar dr. Kuhar. Povdarujoča se je tudi, da bi bil kraljev lik v propilejih potisnjen povsem v ozadje, ker že stroški sami kažejo, da bi bil lik v celotnem spomeniku čisto postanskega pomena. Sklenjeno je pa bilo pravtvo postavili kralju mučeniku likovni spomenik in zanje se tudi nabirali prispevki. Če bi prišel likovni spomenik v propileje, bi arhitektura povsem zasenčila in izpodrinila idejo.

Proti združitvi kraljevega spomenika s Plečnikovimi propilejami so se izjavili v de-

na dopust. Namesto da bi bil na Grobelnem prestolju v vink, ki vozi proti Rogatcu, se je pojel dalje proti Poljčanom. Ko je vodil vink še proti Poljčanom, je Taku opazil, da se voz v napadlu smeri. V razburjenosti je skočil iz drvečega vinka, prilepel pa je to jezrelni z grivo na trčnico, da mu je potila lobanja. Taka so kmalu našli. Načolci so ga na tovorni vink in ga prepepljali v celjsko bolnico. Takmu pa ni bilo več pomoči in v ponoredeljek do podne ob 9.15 je podlegel poškodbam.

Kongres kemikov

Ljubljana, 26. oktobra.
Davi ob 9. se je prišel v Ljubljani kongres kemikov iz vse države. Predsednik kongresa inž. g. Mirko Lindner je najprej pozdravil vse navzoče, zlasti pa direktorja Higienškega zavoda dr. Prica, ki je nato otvoril konferenco. Prva točka dnevnega reda je bila: organizacija kemične službe po zahtevah in potrebah sanitetske stroke. Referat je imel Dušan Kostic, sef kemičnega oddelka v Beogradu. V tem referatu so izneseeni vsi pereči problemi te strokovne organizacije, a glavne zahteve so naslednje:

Da se v glavnem določijo smernice kemičnih oddelkov in higienških zavodov in da se nudijo najbolj praktične metode, po katerih se bo potem delo razdelilo. Znana je, da imajo kemični oddelki higienških zavodov premalo specialistov in strokovnega osebja. Zato je v prvi vrsti nujno potrebno dati tem oddelkom možnost, da lahko vse te svoje naloge res izvršijo.

Poleg kontrole živil, ki je velike važnosti, ker čuva narodno zdravje, je tudi velika potreba kontrole pitnih vod, kar je življenske važnosti za vsako najmanjšo naselje. Razen tega je v dravski banovini zdaj velik problem kontrola pitnih vod in sicer že s tega vidika, ker je dravska banovina izrazito turistična pokrajina s krasnimi vodami, ki jih pa vedno bolj razvijajoča se industrija zelo onesnažuje. Prva je v glavnem higienških zavodov je, da se s to kontrolno prepreči vsako onesnaženje in vsakodnevni vplivi na okolico.

Kongres se nadaljuje in bo trajal več dni.

Vedenje v javnih lokalih

Ljubljana, 26. oktobra.
Že večkrat smo grajali grdo navada, da gospodje v večernih plesnih lokalih premagajo na predpise družabne obzirnosti in osnovna načela lepega vedenja. Kar je namreč dovoljeno, čeprav niti to ni preveč umestno, na zabavah, kjer gospodje lahko izbirajo dame po mili volji ter jih prosijo za ples tudi neznane in od sodninskih miz, nikakor ni dovoljeno v javnih lokalih in zabavilih, kjer je vsaka družba zase in kjer gospodje nimajo pravice prosi za ples neznane dame ali dame v tujih družbah. Zaradi nedostojnega vedenja nekaterih gospodov, ki tega osnovnega načela nočno poznati, pride v lokalih med posamezanimi družbami dostikrat do neljubega prerekačja in celo zaščnice padajo. V Zagrebu, Beogradu in drugih večjih mestih so lastniki večernih plesnih lokalov in zabavili uredili to vprašanje tako, da so na vsako mizo postavili tiskano opozorilo, da je pravpovedano dame od tujih miz prosi za ples. Ti opomini so zaledili in neljubi prepriči v zatavščinah so izostali, ker imajo lastniki pač pravico vsakega nedostojnega gosta odstraniti.

V Ljubljani še nismo prišli tako daleč in se še vedno pogosto dogaja, da povzročajo neolični kavalirji s svojimi načisti mučne propileje, ker pač prosijo za ples dame, ki jih ne poznajo. Bilo bi umestno, že bi tudi ljubljanski lastniki plesnih lokalov sledili zgledu beograjskih in zagrebških ter oddstranili iz svojih lokalov to grdo razvadovo. Prav tako pa bi bilo seveda umestno, da bi se angažiranje dam med plesom odpovedalo tudi v vseh naših plesnih solah, ki morajo na svoje člane paziti tudi z vzgojnega in družabnega stališča, ne pa samo s stališča uglašenosti v samem plesu. Šebole ko bodo začetniki-plesale že pri svojem prvem nastopu v šolski plesni dvoranji opozorjeni na predpise družabne obzirnosti in lepega vedenja, se bomo tudi v naših lokalih lahko izognili nevšečnostim, ki napravijo posečno tuje — in teh je v Ljubljani vedno dosti — zelo slab vist. Plesne ne smemo smatrati samo za zabavo ali nasladilo, temveč tudi za sport ali razvedrilo, kjer mora vprav družabna uglašenost doseči višek in pokazati gospoda takega, kakšen mora biti.

Iz Maribora

— Sadna razstava in sadni sejem sta dejana izrednega zanimanja. V Maribor prihaja več dan izredno mnogo tujev iz vse države, ki si ogledujejo vzorno urejeno razstavo našega sadja. Tudi kupeci so že prišli in se obetajo našim sadjarjem dobre kupovite.

— **Kaj je s Tovarno ceste?** Zadnje dejavno vreme je ponovno počakalo, v kako nizemernem stanju je Tovarna cesta. Ljudje se morajo na vsakem koraku izogibati velikim milukam, ponekad pa so kar celo jekira. Voda namreč nima nikjer odtoka in cesta je že popolnoma razlejanja. Zdravstvene prilike zahtevajo nujno urelitev Tovarske ceste, ki je v tem stanju prava smrata za Maribor.

— Živilski delavci se zborovali. V nedeljo dopoldne se je vršilo dobro obiskano zborovanje mesarskih in prekajevalskih pomočnikov. Kot govornik je nastopil g. Tome iz Ljubljane, ki je orisal nevezirni položaj mesarskih in prekajevalskih pomočnikov. Zborovalci so v rezoluciji zahtevali takojšnjo sklenitev kolektivne pogodbe, ki jih je po zakonu zagotovljena. Na zborovanju je bil izvoljen predstavnik, ki pripravljalni odbor, ki naj pripravi vse potrebno za ustavitev lastne stanovske organizacije. Isterne popoldne se je vršilo tudi zborovanje pekarskih pomočnikov, ki so izrazili iste zahteve, kakor njihovi tovarniški dopoldne.

— **Izredna lovska sreča.** Znameniti Zaffr iz Slovenske Bistre je te dni imel izredno lovsko srečo. Ustrelil je lepega belega fazana, ki je pri nas zelo redki. Kraeno žival bo nagradil mariborski preparater Wallner.

— **Z gobami se je zastrupilo.** V Vojašnici ulici 12 se je v nedeljo zvezdar zastrupila z gobami delavčeva žena Ana Muršec. Napadli so ju hudi krči v poklicani zdravniku, ki je ugotovil nevarno zastrupenje. Zastrupljeno so preprečili v bolniču.

— **Dobra konjunktura tekstilne industrije.** V zadnjem času zanesne mariborske tekstilne tovarne povečujejo svoje obrate, znak, da se obeta naši tekstilni industriji dobra konjunktura. Tako povečuje predstavnik Doktor in drug. Endlich in Zeidman & Co. Pričakuje

mo, da bodo konjunkturo občutili tudi dečavi, ki so ponokod smrtno nizko piščano.

— **Zastrupljenje.** V mariborsko bolnico so reševalci pripeljali tagovskega sotrudnika Dito T. Zdravnički so ugotovili, da se je zastrupila z jetjo. Zastrupljena

je izpovedala, da je v neki tukajnski gostilni jedla ribe. Oblasti vodijo preiskavo.

— **Gledališče.** Drevi bo prva uprizoritev »Sodnika Zaksmejskega« v četrtek v prizorišču v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika Čapkovo dramo »Bela bolezna«. Predstava je za red D.

Spremembe posesti

v mestu in okolici

Kupčije z zemljišči so že vedno živahne — Vpokojenci kupujejo majhne parcele v okolici

Ljubljana, 26. oktobra

Kupčije z nempremčinami so še vedno živahne. Ako sodimo po ponudbah zasebnikov in številnih realitetnih pisarn v časopisu, je ponudnikov več kakor kupcev, kar je razumljivo posebno glede v prodajo ponujanih parcel. Saj je v ljubljanski bližnji okolici zlasti pa v inkorporiranih občinah na razpolago dovolj velikih in majhnih parcel.

—

V drugi polovici tega meseca zemljišča

knjižni urad na sodnini ni imel nič manj posla kakor v prvi polovici meseca. Vsak dan mora pregledati in vpisati okrog 300 vlog, ki se ticejo vpisov in izbrisov zastavnih pravic, zadolžnic, izročenih pogodb in posnetih sprememb.

Med številnimi kupnimi in prodajnimi listinami z večjimi in manjšimi zneski so bila vložene sledete listine za večje kupne, oziroma prodajne zneske:

—

Posestnik Herz Josip je prodal posestnici Korun Hildi svojo zemljiščko-knjinično polovico zemljišča vi. št. 705 v katastralni občini Vič na Večni poti za 70.000 din.

—

Posestnik v Senički št. 18, Komatar Avgust je prodal banskemu svetniku dr. Ivanu Karlinu dve parcele v izmeri 825 kv. metrov za 3587 din, in sicer kv. m po 3.50 din. Parcela se nahaja v katastralni občini Golberd.

—

Posestnik v Stepički št. 14, Jera Bezljaj je prodala trgovcu Ivanu Lavrenčiču, Ulica stare pravde št. 5 v katastralni občini Karlovško predmetje za 23.000 din.

—

Posestnica na Glinčah IX., št. 14, Marija Koren je prodala dr. Edvardu Notiču svoje posestvo v Glinčah s hiso in vrtom v katastralni občini Vič za 52.800 din.

—

Posestnik v Trnovcu v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani, Karlovško cesta št. 1, je prodala ljubljanski mestni občini v kat. občini Karlovško predmetje gozd v izmeri 667 kv. m za 10.000 din.

—

Posestnica v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani, Karlovško cesta št. 1, je prodala ljubljanski mestni občini v kat. občini Karlovško predmetje gozd v izmeri 667 kv. m za 10.000 din.

—

Posestnik v Trnovcu v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani, Karlovško cesta št. 1, je prodala ljubljanski mestni občini v kat. občini Karlovško predmetje gozd v izmeri 667 kv. m za 10.000 din.

—

Posestnik v Trnovcu v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani, Karlovško cesta št. 1, je prodala ljubljanski mestni občini v kat. občini Karlovško predmetje gozd v izmeri 667 kv. m za 10.000 din.

—

Posestnik v Trnovcu v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani, Karlovško cesta št. 1, je prodala ljubljanski mestni občini v kat. občini Karlovško predmetje gozd v izmeri 667 kv. m za 10.000 din.

—

Posestnik v Trnovcu v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani, Karlovško cesta št. 1, je prodala ljubljanski mestni občini v kat. občini Karlovško predmetje gozd v izmeri 667 kv. m za 10.000 din.

—

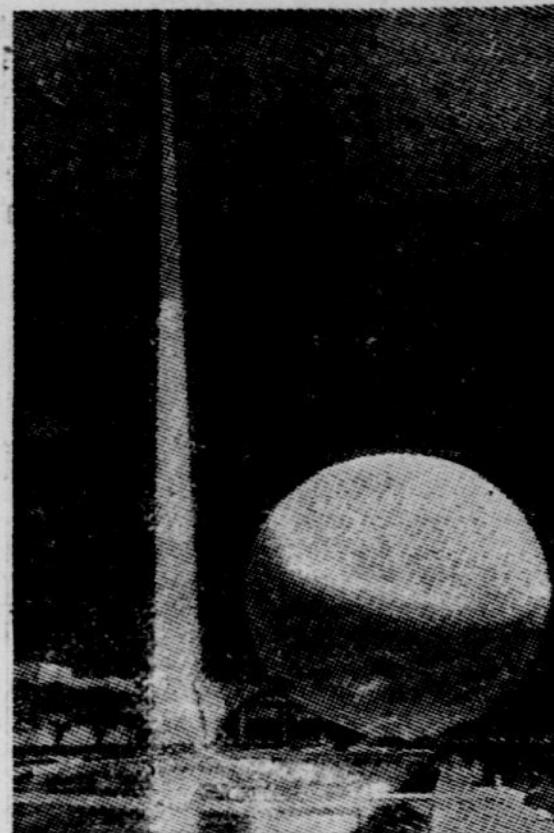
Posestnik v Trnovcu v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani, Karlovško cesta št. 1, je prodala ljubljanski mestni občini v kat. občini Karlovško predmetje gozd v izmeri 667 kv. m za 10.000 din.

—

Posestnik v Trnovcu v Ljutomeru Varda Bojk Carlotta, prebivalca v Ljubljani,

Newyorkška razstava 1. 1939

30. aprila 1939 bo otvorjena mednarodna razstava v New Yorku, prirejena v proslavo 150 letnice izvolitve Georgeja Washingtona za prvega predstavnika severoameriških Združenih držav. Po načrtu prizreditvenega odbora bo razstava ogromna. Že zdaj se z vso vnočno pripravljajo na njo. Stroški za priprave same so prečasuni na 30 milijonov dolarjev. Za vse razstavne palače in paviljone je določenih 125.000.000 dolarjev. Priprave so se pričeli z rekonstrukcijo prometnega vozla, ki bi omogočil v času največjega poseta prevoz 160.000 ljudi v eni uri. Američani namreč računajo, da bo posestvo razstavo 800.000 ljudi na dan. Zankrat je zaposlenih na razstavišču 36.000 delavcev, risarjev in izravnirjev.

Razstava bo obsegala ogromno razstavišče 500 ha in bo oddaljena 20 minut vožnje s podzemno železnicou od središča New Yorka. Povabiljenih je 65 držav, naj pokažejo vse, kar so storile za novo življenje bodočih pokolenij. Glavna atrakcija te razstave bosta dve ogromni zgradbi kot sinteza bočne arhitekture in sicer trilon in perisfera.

Perisfera je ogromna obla iz bele kovine 70 m v premeru, postavljena na 8 stebrov, visokih po 4 metre. Ti stebri bodo obdani z vodometi tako, da bo imel gledalec vira, da vidi vse ogromna obla v zraku, optra samo na vodomete. Vhod v perisfero je 17 m nad zemljo in posetniki bodo prihajali v njo po premičnem hodniku. Okrog perisfere bo narejen vrtči se balkon, s katerega bo krasen razgled na New York.

Trilon je ogromna 230 m visoka piramida, zvezana s perisfero po mostičku. Trilon bo imel 50 nadstropij, v najvišjem nadstropju bosta televizijska in radijska oddajna postaja. Trilon in perisfera bosta pokriti z 12 mm debelo jekleno pločevinom. Vse razstavišče bo razdeljeno na pasove — pas proizvodnje, pas stanovanjske kulture, pas prehrane, pas zabave in razvedrila itd.

Beli radža na Borneu

Leta 1883 je odplula ladja vzhodnoindijske družbe »Royalist« pod vodstvom mladega kapitana Brooka z nalogom navezati trgovske stike v južni Kitajski. Ladja pa ni priplula tako daleč. Zgodba njenega kapitana močno spominja na pustolovstvo junakov raznih pravljic iz pomorskega življenja in zdi se celo, da je kapitan Brooke model junaska postave. Ko je priplula njegova ladja do Sarawaka na Borneu, se je tamošnji sultan baš obupno boril z upornim plemenom Dajakov. Kapitan Brooke mu je pomagal zatrepi upor in znatno je pridomogel k sultanova zmagi. Stari sultan ga je obdržal pri sebi in ga določil za svojega naslednika. Tako je prišel Sarawak pod angleški protektorat in kapitan Brooke je dobil od kraljice Viktorije plemiški naslov.

Njegov vnuk sir Charles Vyner Brooke je zdaj njegov drugi naslednik in dedič, edini beli radža naša dobe. Toda njegova žena, Rani of Sarawak, je bele polti, hči lorda Esherja. Sarawak šteje pot milijonov prebivalcev, Anglezov, Malajcev, Kitajcev in drugih narodnosti, ki žive večinoma od trgovine, kajti Sarawak izva nafto, kavčuk, riž in zlato. Sarawak ima najnižje davke na svetu. Vsak, kdo hoče delati, si lahko prisluži lepo premoženje, ne da bi se mu bilo treba posebno pehati za zaslужkom. Vsaj tako trdi radžjeva sogroga, ki se mudri daj v Ameriki. Toda Sarawak je zapri vrata priseljencem, brez poselnege dovoljenja nikogar ne sprejme, ker se boji socijalnih bojev, če bi število priseljencev preveč naraslo.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Oče Didier je vel prevajati:

V istem kraju blizu Haong-Ho je še drugi tujec »Peklenšček z zapada«, ki daje mnogo govoriti o sebi in dela hude preglavice pekinški vladci. Ta tujec je odpotoval iz Sanghaia, tega bo kmalu ena luna. Mao-Tseu ne ve, kdo ga je posal, a mora bo vedel to mladi priatelj očeta Didiera.

To bi utegnil biti Bourjal, o katerem govoriti je pomislil grof.

Bil je na poti v Tin-Tsin, — je nadaljeval Mao-Tseu svoje tolmačenje misjonarju. — Toda Feng-Hu-Siangovi vojaki so ga med prvo nadleževali... Tedaj je storil zločin, da je pretepel častnika, ki jim je poveljeval, sam je pa vstopil na njegovo mesto.

No, to je pa močno podobno Bourjalu, — je pomislil Robert. Zdaj ni več dvomil, da ima starec v mislih Bourjala.

No, — je nadaljeval Mao-Tseu, vojaki Feng-Hu-Siangove vojske so baš dobili našo navaliti na toplo »Rdečih kopjanikov«, ki je bila kot straža redne vojske takoj nestrannna, da jim ni pu-

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

Prilika

ugodnega nakupa trenčkov, hubertusov, oblike, perila itd.

PRESKER

Sv. Petra cesta 14.

KLIŠEJE

ENO

VEČEVNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

M O Š K I

ki trpite

za seksualno

neurastenijo,

impotenco

oslablja funkcijo

spolnih žlez itd.,

poskusite

O K A S A

100 tablet Din 220.—

300 tablet Din 560.—

50 tablet Din 110.—

Dobijo se v vsaki lekarni.

Lekarna

Mr. Rožman

Beograd — Terazije 5

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

VAJENKO

snejmam. Krzna Kenk, Židovska ul.

m 75

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete dosegati enakega učinka, kakor s časopismom oglašom, čigar delokrog je neomejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetičisočerem čitateljev. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese koral na trgovcu in kupcu.

čudno število

Grški profesor matematike Zervos je

prišel na zelo zanimiv primer množitve številka, ki si njegovo zakonitosti ni znal pojasnit.

To je število 142.857. Ce pomnožimo

to število z 2, dobimo 285.714, torej

ne samo zopet število, sestavljeno iz enakih številk, temveč tudi istega vrstnega reda, samo prvi dve številk sta se pomnili na koncu. Ce pomnožimo to število s 3, dobimo 428.571, torej zopet v bistvu število, sestavljeno iz istih številk in v istem vrstnem redu, le prva številka se je pomnila na koncu števila. Drugače so pa ostale številke enake. Pomnožimo to število s štirimi in videli bomo isti pojaz. Dobimo namreč število 571.428 ali zopet isti vrstni red enakih številk, samo s to razliko, da sta zadnji številki, samo s to razliko, da sta zadnji številki na predaji. Enako presenčenje nas čaka pri množitvi

Rata

124

ščala za seboj ničesar, kar bi se še dalo izropati. Pravijo, da imajo ti Rdeči kopjaniki že nekaj časa povelenjnika in da je njihov plen od dne do dne večji. Tako je naklonila sreča povelenjniku kamoroki jih vodi. Se nobenega spopada ni bilo z redno vojsko, da bi ne doživelova poraza. Po besedah teh mož je njihov povelenjnik novo vtelešenje Kuan-Ti, boga vojne...

Mao-Tseu je za hip območnili, da bi mogel tem bolj poučariti svoje besede.

Ali bi ne moglo biti tako, — je raznjava, — da bi bil ta neuskrotljivi in nepremagljivi povelenjnik isti »Peklenšček z zahoda«, ki jo je zagadel Feng-Hu-Siangovim vojakom? In če je on tisti, morda pa bo dovolil pomagati temu mlademu tujcu, tako prijaznemu, da je potrebitivo poslušal starega goveča Mao-Tseua, ne da bi ga morda... ali skoraj tako potrebitivo.

Blažna nuda je prešimela grofa. Gromska strela, s tem bi bilo pojasnjeno, kam je njegov zvesti služig. Toda zakaj mu ne piše? Eh, lej, kaj bo že kakor hoče, treba ga je dohiteti. Robert je dobro vedel, da bi mu ta vrta dečko ne odločil nobene pomoči, pa naj bi še za tako veliko nevarnost.

Znova je Mao-Tseu območnili. Ce bi bile njegove pengamentne ustnice nehaše sesati opij, bi človek misli, da je starci mrtev. Mao-Tseu je tiskal z jezikom: »gč, ek, ek!«, in emat xg rdegrave h l m nil s prsti in prihitel je stičebnik izmenjav mu pipo. Skozi priznurjene tropsalnice se je videl njegov pogled, blodeč netje po Neznamem.

De Brancelinu se je zdelelo, da je avdijence konč. Mar ni vedel zdaj že dovolj, da je lahko šel takoj na delo? Delal se je, kakor da hoče vstati. Toda misjonar ga je zadržal.

— Ni bio še znaka, da lahko greva, — je zaščetal. To pomeni, da ni še vsega povedal. Čas je tekel v grobni tistini, le opij v pipi je prasketal. Služabnik je prinesel mandarinu novo pipi. — Stota, — je zaščetal oče Didier, ki jih je sprostil štel.

Ta čas, ko jo je živo truplo kadilo, se je začelo pri vhodu lahno drsnje klobučinastih podpirov. Dozdevno umirajoči starec se je vzravnal, njevog pogled pa postal čudovito jasen. S poveleniško kretajo je naznačil, naj takoj privedo k njemu tiste, ki ga je menda že pridrževal.

Prišel je zaprašen in ves izčrpán kulj. Padel je pred mandarinom na obraz in bil je takoj zaspapel, da je komaj lovil sapo. Mao-Tseu ga je pozval, naj sprogorovi. Kulj je veljalo govoriti v narečju, ki ga oče Didier ni razumel.

Njegovo pripovedovanje je bilo kratko. Grof in misjonar sta videla, kajko se izpremlja starčev obraz in prvi se je zgodilo, da ni prikrival svoje razburjenja, ko se je obrnil k misjonarju:

— Mladi tujev naj se pozuri. Od severa prihajači mož je na povratku v Tui-Can.

Komaj so mu biele te besede prevedene, se je hotel grof poskoviti, toda oče Didier ga je še zadržal.

— Oditi zdaj bi pomenilo zamuditi glavno stvar.

Mandarin je odšel. Ko se je vrnil, je prinesel seboj lepo izrezljani pečat, ki ga je izročil svojemu staremu prijatelju s točnim navodilom.

Potem se je pa izognil zahvali in spremil svoja gosta do zunanjih vrat hrama zagotavljanjajoči ju, da sta oba zelo stara, izredno stara, — kar je Kitajcu samim učenost, in da je on v primeri z njima samo otrok, kar pa nikdar ni ovira, da bi vse to, kar je jima povedal, ne ostalo izključeno med nebom, zemljo, njima in njim.

X.

V GLAVNEM STANU »MARSALA« BOURJALA

Vsi k vajak — to je znana stvar — nosi v svojem televčniku marsalsko žezlo. Ta pregovor bi se dal dokazati na sijajnem primeru, ko bi omenili karijerijo »marsala« Bourjala, če bi se ne bali, da bi se ne oglašil proti temu nekaj zaostalih buržujev. V resnici je ta karijeri čudovita.

Arsene Bourjal, bivši hotelski sluga, ki je postal poznejši milionik, je potoval v civilu s potrebnim dovoljenjem v žepu. Držec se strogo navodil, je pazil samo na svoje poslanstvo, zato je preklinjal počasnost in neudobnost kitajskih železnic, njihove tesne vagonne in še tesnejše kupe. Okrog njega je kar mrgoleč kitajskih razcapancev, grizozih jedrc sočnih rož. Močan duh po amoniju, tako značilen za Kitajsko, je Bourjal kar dušil. Vlak je imel poi dneva zamude. Skratka, vse je bilo po kitajskih nazorih povsem normalno in v redu. Nič ni kazalo, da se pripravljajo naravnost grandiozni dogodki.